

ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ವರದಿ

WORLD
CHILDREN'S
DAY NOVEMBER 20

ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ - ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿಗಾ ಕೇಂದ್ರ

ಚೈಲ್ಡ್ ರೈಟ್ಸ್ ಟ್ರಸ್ಟ್

4606, ಹೈ ಪಾಯಿಂಟ್ 4, ಅರಮನೆ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 560 001

ದೂ: 080 22201098; ಇ-ಮೇಲ್ crtindia@yahoo.co.in; website: www.childrightstrust.in

ಮೊದಲ ಅವೃತ್ತಿ : 2021

ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವವರು ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡ:

ವಾಸುದೇವ ಶರ್ಮಾ ಎನ್.ವಿ.

ನಾಗಸಿಂಹ ಜಿ. ರಾವ್

ಸತೀಶ್ ಜಿ.ಸಿ.

ಕಳಕಪ್ಪ ಬಿ.ಎಸ್.

ಸೋಮಶೇಖರ ಹೆಚ್.

ಅಮೃತ

ದಿವ್ಯ ವೈಜಿ.

ಸಹಾಯ: ಸೌಮ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯಾಂಕ ಆರ್.

ಪ್ರಕಾಶಕರು

:

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿಗಾ ಕೇಂದ್ರದ ಸಂಚಾಲಕ ಸಂಸ್ಥೆ

ಚೈಲ್ಡ್ ರೈಟ್ಸ್ ಟ್ರಸ್ಟ್

4606, ಹೈ ಪಾಯಿಂಟ್ 4, ಅರಮನೆ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 560 001

ದೂ: 080 22201098; ಇ-ಮೇಲ್ crtindia@yahoo.co.in;

website: www.childrightstrust.in

ನಿರವು

:

ಯುನಿಸೆಫ್, ಹೈದರಾಬಾದ್

ಪರಿವಿಡಿ

ವಿಷಯ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
ಪರಿಚಯ	2
ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು	4
ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ	4
ಮಿತಿಗಳು	5
ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು	5
ಉಪಸಂಹಾರ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳು	17
ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಭಾಗೀದಾರರು	18

ಸಾರಾಂಶ

ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಆರೈಕೆದಾರರು ತಮ್ಮ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆ ಮುಚ್ಚಿರುವುದು, ಆಹಾರ ಅಭದ್ರತೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿಗಾ ಕೇಂದ್ರವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ 20 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಿತು (ಹದಿಹರೆಯದವರು, ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೊತೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎರಡು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು). ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಕೋವಿಡ್-19 ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕತೆ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಮಕ್ಕಳು ಅನಾಥ/ಅರೆ ಅನಾಥರಾಗಿರುವುದನ್ನು (ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರು ಪೋಷಕರನ್ನು ಮತ್ತು ದುಡಿಯುವವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ) ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ.

ಹಲವಾರು ಜಾಗತಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ವರದಿಗಳು, ತಳಮಟ್ಟದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಕೋವಿಡ್-19 ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಜೊತೆಗೆ ಇಂದಿನ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಘಾಸಿಯನ್ನು ಬೀರಿರುವುದನ್ನು ಹೊರತಂದಿವೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತಂತೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸರ್ಕಾರವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಬಹುತೇಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿತು. ಆದರೆ ಹಲವಾರು ಮಕ್ಕಳು ಅದರಲ್ಲೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶ ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಈ 'ಆನ್‌ಲೈನ್' ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು (ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾದವರು ಮತ್ತು ಹಾಜರಾಗಿಲ್ಲದವರು) ಮೊಬೈಲ್ ಮೂಲಕ ಆಟ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕತೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಜೊತೆಗೆ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿಗಳಿವೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ತೋರಿಸಿರುವ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಸಮುದಾಯ ಸದಸ್ಯರು ಅದರಲ್ಲೂ ಹಿರಿಯರು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಮತ್ತು ಮುಚ್ಚಿದ ಶಾಲೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿದೆ (ಓದುವುದು, ಬರೆಯುವುದು, ಗಣಿತ ಇತ್ಯಾದಿ) ಇದು ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆ ತೊರೆಯಲು ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕರೆತರುವುದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲೇ ಸರಿ. ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡವು ಪೋಷಕರಿಂದ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಾದಿಗೆ ತರುವುದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಸವಾಲು. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸದೃಢ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುವಂತವು ಆದರೆ ಕೋವಿಡ್-19ನಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಲವಾರು ಗೋಚರಿಸದ ವಿಚಾರಗಳಾದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ರಕ್ತಹೀನತೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹದಗೆಡದಂತೆ ತಡೆಯಲು ತುರ್ತಾಗಿ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು 'ಯಾರನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಬಿಡದೆ' ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಸಮುದಾಯದವರು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯು ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಅಹಾರವನ್ನು ಕೋವಿಡ್

ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಮುಗಿದ ನಂತರವೂ ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ಕಾರ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು, ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನೆರವನ್ನೂ ಸಹ ಸಮುದಾಯದವರು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ಪಡಿತರ, ಔಷಧಿಗಳು, ಮಾಸ್ಕ್‌ಗಳು, ಸ್ಯಾನಿಟೈಜರ್, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೋವಿಡ್ ಸೂಕ್ತ ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಮೇಲಿನ ನಿರಂತರ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಸಮುದಾಯದವರು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತೀರಾ ಹಿಂದುಳಿದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ (ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ದ ಗ್ರಾಮಗಳು) ಜನರು ಇಂತಹ ಸಂಕಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಿ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಮಾಹಿತಿದಾರರು ಅವರು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಏಕೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿತ್ತು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೋವಿಡ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದವಾಗಿವೆ. ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ವಿಚಾರಗಳು ಕೆಲವು ವಕೀಲಿ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಣೆ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ನೆರವು ನೀಡಿದ ಶ್ರೀಯುತ ಪ್ರಸೂನ್ ಸೇನ್, ಯುನಿಸೆಫ್, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರ ನಿರ್ಬಂಧವಿದ್ದ ಕಠಿಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ ನಿಗಾ ಕೇಂದ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಾಸುದೇವ ಶರ್ಮಾ ಎನ್.ವಿ.

ರಾಜ್ಯ ಸಂಚಾಲಕ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿಗಾ ಕೇಂದ್ರ

ಪರಿಚಯ:

ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ, ಸೌಲಭ್ಯ ವಂಚಿತ ಹಾಗೂ ವಲಸೆ ಕುಟುಮಬಳ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಹಾನಿಕರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿರುವುದು ಮಾತ್ರ. ಅಂದರೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚು ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೋವಿಡ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಕಾವು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅದು ಮಕ್ಕಳ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾಗಿರುವವರು ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬಡಜನರು. ಕೋವಿಡ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಘೋಷಿಸಿದ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ನಿರುದ್ಯೋಗ, ವಲಸೆ, ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಗೃಹ ಬಂಧನ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಏರುಪೇರುಗಳ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಾಗುವ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದುರುಪಯೋಗದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ವರದಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ (ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ). ಏಕೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿರುವವರು ಕೋವಿಡ್-19 ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಮತ್ತು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಾದ ದುರುಪಯೋಗದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಾ ಕೋವಿಡ್ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ರೋಗನಿರೋಧಕ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರಾಗಿದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳು ನಮಗೆ ಕಾಣಲಿರಿಯಲಾದ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿಗಾ ಕೇಂದ್ರದ ವತಿಯಿಂದ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆಯ್ದು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ:

- ಕೋವಿಡ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ (ಆರೋಗ್ಯ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ರೋಗನಿರೋಧಕ, ಶಿಕ್ಷಣ, ರಕ್ಷಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು) ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು
- ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ವಿಚಾರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಭಾಗೀದಾರರಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು:

- ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಹುದಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸುವುದು
- ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ವಿಧಾನಗಳ ಕುರಿತು ಕಿರು ಮಾಹಿತಿ ತಯಾರಿ ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆ
- ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎರಡು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ
- ಸಮುದಾಯದ ಮುಖಂಡರು, ಹಿರಿಯರು ಇವೇ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ ಸಂದರ್ಶನ
- ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಒದಗಣೆಗಾರರಾದ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ, ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಕಿರಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕಿ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ ಸಂದರ್ಶನ
- ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ವರದಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು.

ಮಿತಿಗಳು:

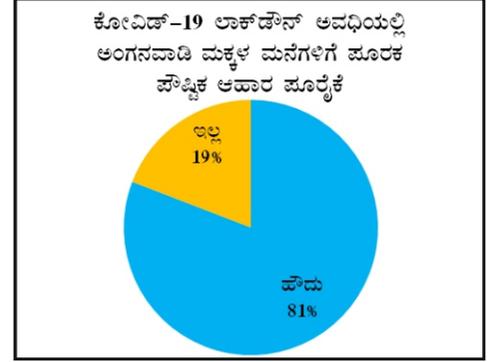
ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದ ಕಾರಣ ಅಂತಹ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿಲ್ಲ. (18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಡೆಸಲಾಯಿತು)

ಬಹುತೇಕ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ, ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕಿಯರು ಕೋವಿಡ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅಧ್ಯಯನದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು:

1) ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರದ ಪೂರೈಕೆ (SDG 2,3/ UNCR6,24)

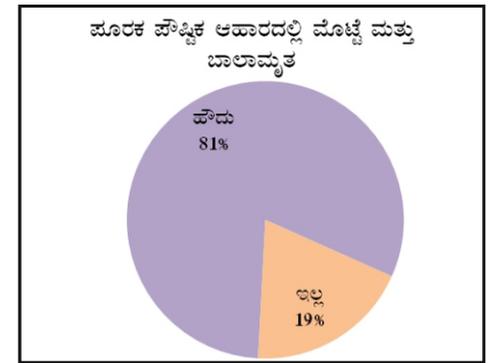
- ಕೋವಿಡ್-19 ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಗಿತ್ತೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಬಹುತೇಕ ಹದಿಹರೆಯದವರು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ (40 ರಲ್ಲಿ 32).
- ಕೋವಿಡ್-19 ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಗಿತ್ತೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 40ರಲ್ಲಿ 31 ಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ; 11 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರ ನೀಡಿವೆ.
- ಇನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ 40 ರಲ್ಲಿ 34 ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂಬುದಾಗಿ, ಕೇವಲ 5 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ.

ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಾದ ಹದಿಹರೆಯದ ಗುಂಪುಗಳು, ಪುರುಷ ಗುಂಪುಗಳು, ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಂಪಿನವರು (120ರಲ್ಲಿ 97) ಅಂಗನವಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

2) ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬಾಲಾಮೃತ

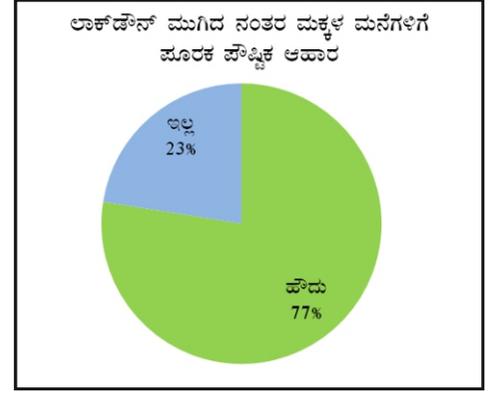
- ಅಂಗನವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವು ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬಾಲಾಮೃತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದವೇ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ತಲುಪಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಸಹ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವು ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬಾಲಾಮೃತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು ಎಂದು ಹದಿಹರೆಯದವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ (40 ರಲ್ಲಿ 32).
- ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವು ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬಾಲಾಮೃತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದವೇ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 29 ಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ; ಹಾಗೂ 8 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ.
- ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ 36 ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು ಕೇವಲ 3 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅಂಗನವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವು ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬಾಲಾಮೃತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು ಎಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಂಪುಗಳು (120ರಲ್ಲಿ 97) ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

3) ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ (SDG 2,3/UNCRC 6,24)

- ಈಗಲೂ ಅಂದರೆ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಮುಗಿದ ನಂತರವೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹದಿಹರೆಯದ 40 ರಲ್ಲಿ 33 ಗುಂಪಿನವರು ಹೌದು ತಲುಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- ಈಗಲೂ ಸಹ ಅಂಗನವಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ 29 ಗುಂಪಿನವರು ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು 10 ಗುಂಪಿನವರು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿವೆ.
- ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ 31 ಗುಂಪಿನವರು ಹೌದು ಎಂದು, 7 ಗುಂಪಿನವರು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇವಲ 1 ಗುಂಪು ಮಾತ್ರವೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದೆಂದರೆ ಮೂರೂ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ (120ರಲ್ಲಿ 93) ಲಾಕ್ ಡೌನ್ ಮುಗಿದ ನಂತರವೂ ಸಹ ಅಂಗನವಾಡಿಯಿಂದ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಇಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಾಹಿತಿದಾರರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಅಂಗನವಾಡಿಯಿಂದ ದೊರಕಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವು ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬಾಲಾಮೃತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಹ ಈ ರೀತಿ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದ ಆಹಾರ ಕೇವಲ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಕೊರೋನಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಅಭಾವದಿಂದ ಆ ಪಡಿತರವನ್ನು ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ವಯೋಮಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಮಟ್ಟದ ಕುರಿತು ಅತೀವ ಜಾಗೃತ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಆರಂಭಿಕ ವರ್ಷಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಈ ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೆದುಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಕ್ಕಳು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಮಾತುಕತೆಯಿಂದ ಭಾಷೆ ಕಲಿಯುವುದು, ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಿನ ಹಂತದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಲಿದೆ. ಈ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಲಿಕಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಿದೆ.

ವೈದ್ಯರು ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ ತಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ 2022ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 9.3 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಶೇ. 20-25ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಕುಂಠಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಅಘಾತವಾದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಕಳೆದ ವರ್ಷ 6 ತಿಂಗಳಿಂದ 23 ತಿಂಗಳ ವಯೋಮಾನದ ಸುಮಾರು 58 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳು ಸರಿಯಾದ ತಿನ್ನುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. (ಟ್ರೈಮ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಆಗಸ್ಟ್ 5 2021)

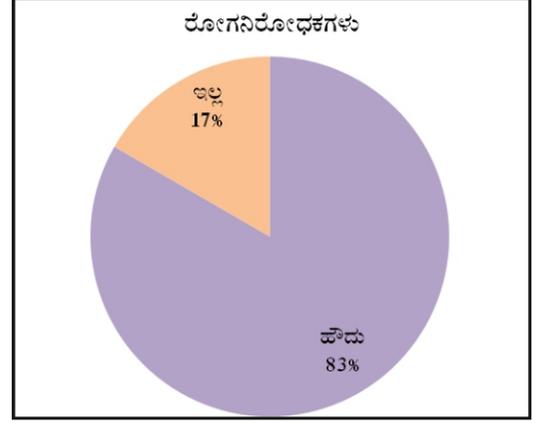
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2019-21ರ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 6-59 ತಿಂಗಳು ವಯೋಮಾನದ ಒಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 66ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ರಕ್ತಹೀನತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಕಛಿಣಾಂಶದ ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು 3 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಅರ್ಧಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ತಾಯಿಯ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ 15-49 ವಯೋಮಾನದ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಶೇ. 46ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ರಕ್ತಹೀನತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು 2016ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಗುರಿ 2 ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಮತ್ತು ಹಸಿವಿನ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ 2030ರೊಳಗೆ 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ, ಹದಿಹರೆಯದವರ, ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಕೋವಿಡ್ ಮೂರನೇ ಅಲೆಯ ಭಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಧಾರಿಸಬಹುದೆಂಬ ಆಸೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸುರಿದ ಅಪಾರ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ತರಕಾರಿ, ಕಾಳು ಬೇಳೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲೇ ಕೊಳೆತು, ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆ ದುಬಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಗೆ ತುಪ್ಪ ಸುರಿದಂತಾಗಿದೆ.

4) ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳು (SDG 3/ UNCR 24)

- ಕೋವಿಡ್ ಲಾಕ್ ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತೇ ಎಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುತೇಕ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು (40ರಲ್ಲಿ 35) ಎಂದು ಹದಿಹರೆಯದವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸುಮಾರು ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಜೂನ್-ಜುಲೈನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಕೋವಿಡ್-19 ಲಾಕ್ ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 32 ಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳು ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಮಹಿಳೆಯರ 33 ಗುಂಪುಗಳು ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನವರು (120ರಲ್ಲಿ 100) ಲಾಕ್ ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರು ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ ರೋಗ ನಿರೋಧಕವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಹುತೇಕ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2019-20ರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 12-23 ತಿಂಗಳ ವಯೋಮಾನದ ಶೇ. 84ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು 9-59 ತಿಂಗಳ ವಯೋಮಾನದ ಶೇ. 86ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಕಳೆದ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಟಮಿನ್ ಎ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೋವಿಡ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಿದ 13 ಜನರ ತಜ್ಞರ ತಂಡವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲೂ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಮರು ವಲಸೆ ಜಂಜಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಆತಂಕವಿದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಸರ್ಕಾರ ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆಧ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ. (ದಿ ಹಿಂದೂ, ಜೂನ್ 23 2021)

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೂ ಸಹ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತಾದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾ 2020ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮತ್ತು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನಿಸಿದಾಗ ನೀಡುವ ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಬಿ ಲಸಿಕೆ ಶೇ. 19 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಸಹ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 31ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು 18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೋವಿಡ್ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೋವಿಡ್ ಲಸಿಕೆ ನೀಡಲು ಅತ್ಯಂತ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇತರ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಲಸಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕುರಿತೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ ರೋಗ ನಿರೋಧಕವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಹುತೇಕ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2019-20ರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 12-23 ತಿಂಗಳ ವಯೋಮಾನದ ಶೇ. 84ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು 9-59 ತಿಂಗಳ ವಯೋಮಾನದ ಶೇ. 86ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಕಳೆದ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಟಮಿನ್ ಎ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

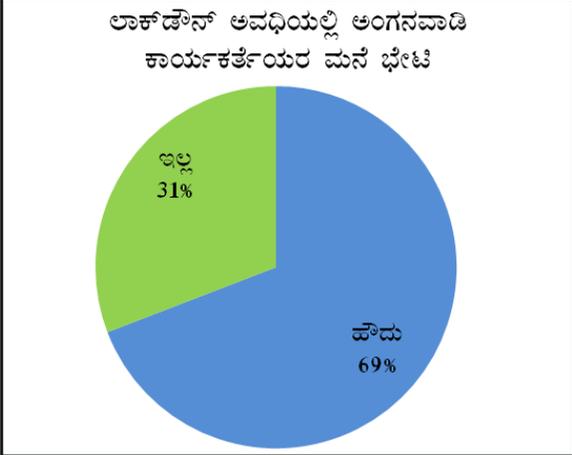
ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೋವಿಡ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಿದ 13 ಜನರ ತಜ್ಞರ ತಂಡವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲೂ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಮರು ವಲಸೆ ಜಂಜಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಆತಂಕವಿದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಸರ್ಕಾರ ರೋಗನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆಧ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ. (ದಿ ಹಿಂದೂ, ಜೂನ್ 23 2021)

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೂ ಸಹ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತಾದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾ 2020ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮತ್ತು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನಿಸಿದಾಗ ನೀಡುವ ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಬಿ ಲಸಿಕೆ ಶೇ. 19 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಸಹ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 31ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು 18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೋವಿಡ್ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೋವಿಡ್ ಲಸಿಕೆ ನೀಡಲು ಅತ್ಯಂತ ಆಧ್ಯತೆ ನೀಡುವ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇತರ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಲಸಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕುರಿತೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಿದೆ.

5) ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರ ಮನೆ ಭೇಟಿ (SDG 3/ UNCR6, 25)

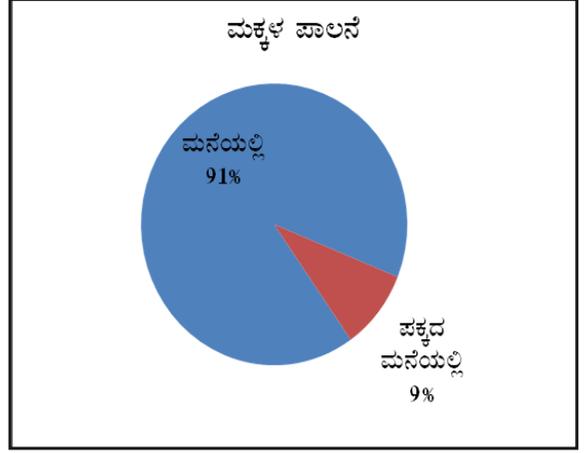
- ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಮನೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹದಿಹರೆಯದ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ತುಸು ಹೆಚ್ಚು ಗುಂಪಿನವರು ಹೌದು ಎಂದಿದ್ದರೆ (40ರಲ್ಲಿ 23), ಉಳಿದವರು ಮನೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಮನೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ 27 ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ. 9 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹಾಗೆಯೇ 3 ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
- ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 33 ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರೆ, 5 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು, ಕೇವಲ ಒಂದು ಗುಂಪು ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರನ್ನು ಕೋವಿಡ್-19 ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಲಸಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು (120ರಲ್ಲಿ 83) ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಮನೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

6) ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ (SDG 3,4/ UNCR 18,26)

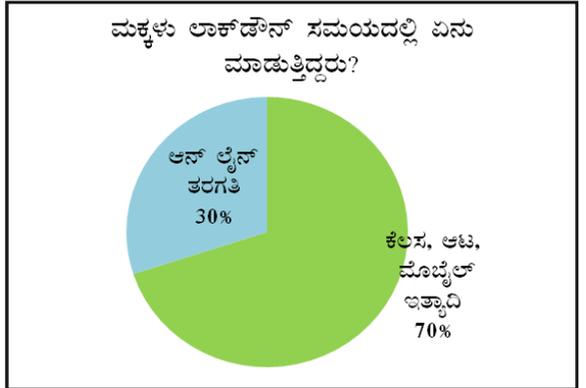
- ಅಂಗನವಾಡಿ ಮುಚ್ಚಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರ ಈ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಹದಿಹರೆಯದ ಗುಂಪನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲರೂ (40ರಲ್ಲಿ 38) ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಗುಂಪಿನವರು ಮಾತ್ರ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
- ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಪುರುಷರು ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಾಗಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಗುಂಪಿನವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು (40ರಲ್ಲಿ 32) ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದು ಕೆಲವೇ ಗುಂಪಿನವರು ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂಗನವಾಡಿ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರ ಪೋಷಕರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಬಹುತೇಕ ಗುಂಪಿನವರು (120ರಲ್ಲಿ 109) ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

7) ಮಕ್ಕಳು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು? (SDG 11/ UNCR 28,31)

- ಶಾಲಾ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 12 ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು; 11 ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತರಗತಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು; 9 ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಟಿ.ವಿ. ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ನೋಡುತ್ತಾ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಮತ್ತು 8 ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹದಿಹರೆಯದವರು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪುರುಷರ 13 ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ 11 ಗುಂಪುಗಳು ಮಕ್ಕಳು ಆನ್ ಲೈನ್ ತರಗತಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಉಳಿದವರು ಗುಂಪುಗಳು ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಮೊಬೈಲ್ ಗೇಮ್, ಮನೆಗೆಲಸ, ಹೊಲದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು, ಟಿ.ವಿ. ನೋಡುವುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

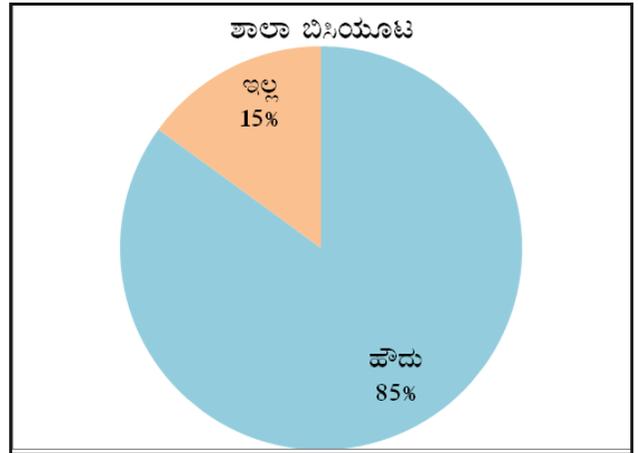

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ (120ರಲ್ಲಿ 36 ಗುಂಪುಗಳು) ಮಕ್ಕಳು ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಉಳಿದವರು ಮಕ್ಕಳು ಕೃಷಿ ಕೆಲಸ, ಆಟ, ಮೊಬೈಲ್ ಮತ್ತು ಟಿ.ವಿ ವೀಕ್ಷಣೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿರುವುದು, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕೊರತೆಗಳು ನಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವು. ನಮಗನ್ನಿಸುವುದು ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಆದರೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಮಗೆ ಅರಿವಾಗಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನವರು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರು, ನಮ್ಮ ಪೋಷಕರು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರ ಜೊತೆಗೆ ನಮಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಯಾರೂ ಸಹ ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಕೋರೊನಾ ಮೊದಲ ಅಲೆ ಬಹಳ ಭೀತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ನಾವು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ, ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ, ಆಟವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಮ್ಮನ್ನು ತಲುಪಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಹ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಫಲರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ತೆಗೆದಾಗ, ನಮಗನ್ನಿಸಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಯಿತು ಎಂದು ಮತ್ತು ನಾವು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೆವು. ಹಳ್ಳಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಖುಷಿಯಿಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಎರಡನೇ ಅಲೆ ಬಂದಿತು ಮತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಅದೇ ನಿರಾಶಾದಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿತು. ನಂತರ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಗತಿಗಳು, ಮನೆಕೆಲಸ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂದರೆ ನಾವು ಮೊಬೈಲ್ ಪೋನ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ. ಅದೂ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಪೋನ್‌ಗಳು. ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳೂ ಅದನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳೂ ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿಗೂ ಅಂತಹ ಪೋನ್ ಕೊಡಿಸಲು ಶಕ್ತರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನ ಓದುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ದೂರವುಳಿದೆವು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪದಿರಬಹುದು. ಕೆಲವು 1-4 ತರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಶಾಲಾ ಅನುಭವವನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರು ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಮರೆತರು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾತರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಕೆಲವು ಸ್ವಂತ ಸಹಪಾಠಿಗಳು ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮದುವೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದು ನಮಗೆ ಚಿಂತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಶಾಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಆಡಬಹುದೆಂದು ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ'. -

8) ಶಾಲಾ ಬಿಸಿಯೂಟ (SDG 3, 4/ UNCR 24, 28)

- ಶಾಲಾ ಬಿಸಿಯೂಟದ ಆಹಾರದ ಪಡಿತರವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಬಹುತೇಕ ಹದಿಹರೆಯದ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ (40ರಲ್ಲಿ 36) ಶಾಲಾವತಿಯಿಂದ ಪಡಿತರವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- ಹಾಗೆಯೇ 34 ಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು 32 ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಿಸಿಯೂಟದ ಆಹಾರ ಪಡಿತರವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಬಹುತೇಕ ಗುಂಪುಗಳು (120ರಲ್ಲಿ 102) ಶಾಲಾ ಬಿಸಿಯೂಟದ ಆಹಾರದ ಪಡಿತರವನ್ನು ಶಾಲಾವತಿಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸುಮಾರು 56 ಲಕ್ಷ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅನುದಾನಿತ ಶಾಲೆಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಬಿಸಿಯೂಟದ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ 2020ರ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್ ಹರಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸರ್ಕಾರ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಘೋಷಿಸಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಿಸಿಯೂಟವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ 3 ಕೆ.ಜಿ. ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು 1 ಕೆ.ಜಿ. ಬೇಳೆಯನ್ನು ಏಪ್ರಿಲ್ ಮತ್ತು ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ಎರಡೇ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಇಲಾಖೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡಿ ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಳಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಮಕ್ಕಳ ಪೌಷ್ಟಿಕತಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೆಳಕ್ಕೆ ದೂಡಿತು.

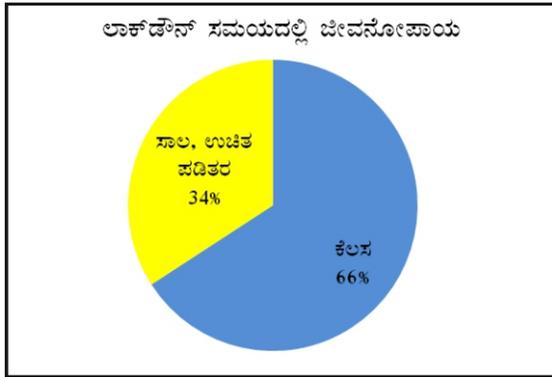
ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪ್ರಕಾರ ದಿನಾಂಕ 14 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2021ರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂಕಿ ಅಂಶದಂತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ 17.76 ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳು ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಮತ್ತು 15.46 ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳು ಸಾಧಾರಣ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನವೆಂಬರ್ 2020 ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2021ರೊಳಗೆ ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶೇ. 91ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2.49 ಲಕ್ಷದಷ್ಟಿದೆ.

<https://www.thehindu.com/news/national/over-33-lakh-children-in-india-malnourished-177-lakh-of-them-severely-malnourished-government-data/article37367403.ece>

ಇದೀಗ ಶಾಲೆಗಳು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿವೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಸಿಯೂಟದ ಯೋಜನೆಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಶಾಲಾ ಬಿಸಿಯೂಟದ ಜೊತೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ನೀಡಲು ಆದೇಶ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ.

9) ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯ (SDG 11/ UNCR6,26)

- ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯದ ದಾರಿಗಳೇನಿದ್ದವು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹದಿಹರೆಯದವರ 31 ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ, ಕೂಲಿ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕುರಿ ಕಾಯುವುದು, ಬೀಡಿ ಸುತ್ತುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳಿಬಂದಿದ್ದರೆ; 4 ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ನಡೆಸಿದರು; ಉಳಿದ 6 ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಹಾರ ಪಡಿತರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿದರು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳಿಬಂದಿದೆ.
- ಪುರುಷರ 23 ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ 26 ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲಸ, ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಕೇಳಿಬಂದಿದೆ. ಉಳಿದ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಿದ ಪಡಿತರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದರು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

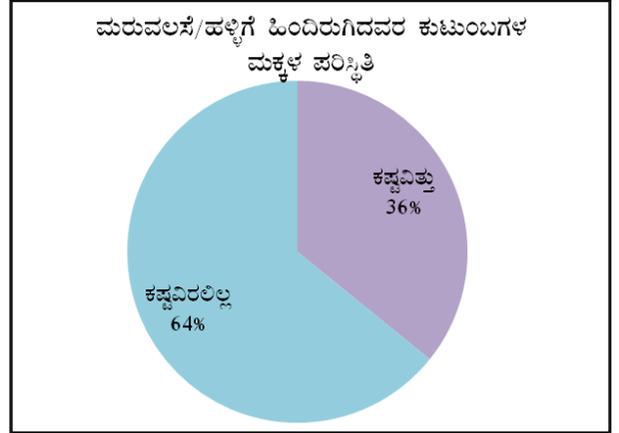

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗುಂಪುಗಳು ಅಂದರೆ 140ರಲ್ಲಿ 79 ಗುಂಪುಗಳು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನರು ಕೃಷಿ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕೂಲಿ, ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡು ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಉಳಿದವರು ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೀಡಿದ ಉಚಿತ ಪಡಿತರದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದರು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಕ್ ಡೌನ್ ಅಷ್ಟು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಹೇರಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗರಿಬ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 80 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ 5 ಕೆ.ಜಿ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 8.7 ಕೋಟಿ ರೈತರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ರೂ. 2000/-ಗಳನ್ನು ಅವರ ಖಾತೆಗೆ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ನೀಡುವ ಹಣದ ದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ರೂ. 20 ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಸಹ ಆಹಾರ ಪಡಿತರ ಮತ್ತು ಇತರ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕೋವಿಡ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಜೀವನ ಅಷ್ಟೇನು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

10) ಮರುವಲಸೆ/ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದವರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ (SDG 3,10/ UNCR 22.26)

- ನಗರದಿಂದ ಮರುವಲಸೆ ಬಂದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದಾಗ ಹದಿಹರೆಯದವರ 14 ಗುಂಪುಗಳು ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳು ಕ್ವಾರಂಟೈನ್ ಆಗಿದ್ದರು, ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸ, ಆಹಾರ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಮರುವಲಸೆ ಬಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಆಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಯಾರೂ ಮರುವಲಸೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬಂದಿದೆ.

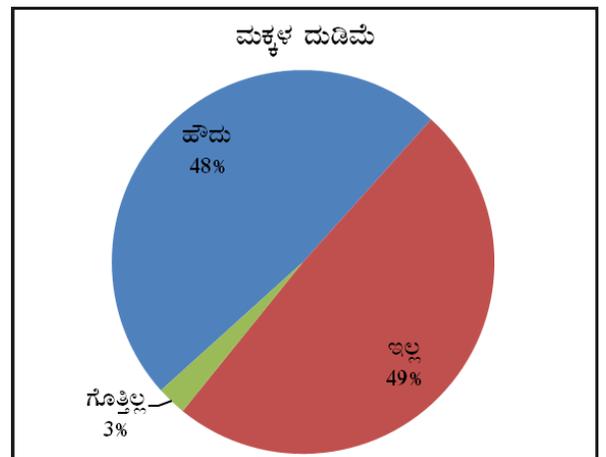

- ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 13 ಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು 16 ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು, ಆ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳು ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ (120ರಲ್ಲಿ 43 ಗುಂಪುಗಳು) ಮರುವಲಸೆ ಬಂದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಬಹುತೇಕ ಗುಂಪುಗಳು ನಗರದಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯಾಗಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಇದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಗರದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಹಲವು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಕ್ವಾರಂಟೈನ್ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು ಅಥವಾ ಊರ ಹೊರಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಉಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

11) ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ (SDG 8/ UNCR 19,32)

- ಕಳೆದ ಒಂದುವರೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆಯೇ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹದಿಹರೆಯದ 21 ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ; 2 ಗುಂಪುನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ 17 ಗುಂಪುಗಳು ಮಕ್ಕಳು ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

- ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮಕ್ಕಳು ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಕುರಿತು 18 ಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಮತ್ತು 19 ಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಗುಂಪು ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ.
- ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ 19 ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂಬ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ 19 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹದಿಹರೆಯದ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಮಕ್ಕಳು ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದು, ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ (19) ಗುಂಪುಗಳು ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿವೆ.

ಜನಗಣತಿ 2011ರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 5-14 ವಯೋಮಾನದ ಸುಮಾರು 10 ಮಿಲಿಯನ್ ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ಪೂರ್ಣಾವಧಿ ಮತ್ತು ಅರೆಕಾಲಿಕ ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ 1.5 ಮಿಲಿಯನ್ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಾರು 247 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳು ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕತೆಗೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.

ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿ ವಿರುದ್ಧ ವಿಶ್ವದಿನದ ಅಂಗವಾಗಿ ದಿನಾಂಕ 10 ಜೂನ್ 2021ರಂದು ಯುನಿಸೆಫ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ 160 ಮಿಲಿಯನ್ ಇದೆ. ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 8.4 ಮಿಲಿಯನ್ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಕೋವಿಡ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ 2022ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ 9 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳು ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕುರಿತು ಈ ವರದಿ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರಮಾಣ 46 ಮಿಲಿಯನ್ ಏರಬಹುದು ಎಂದೂ ಸಹ ಈ ವರದಿ ಹೇಳಿದೆ.

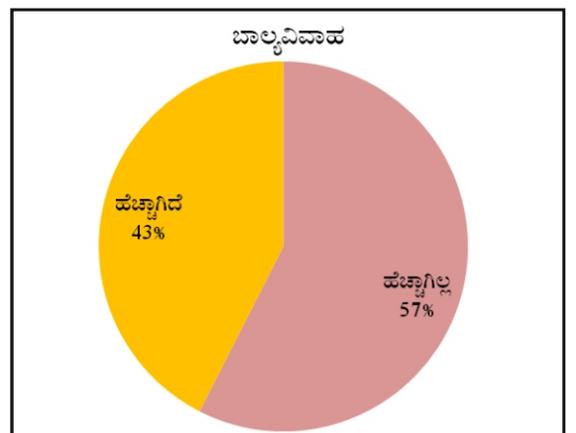
ಈ ವರದಿಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ:

- ಒಟ್ಟು ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಶೇ. 70ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ, ಶೇ. 20ರಷ್ಟು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಶೇ. 10ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ಈ ರೀತಿ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೇ ಹೆಚ್ಚು
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇ. 14) ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಿಂತ (ಶೇ. 5) ಸುಮಾರು ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದೆ

ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಗೊಳಿಸುವ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಯ ಸೂಚಕ 8.7ನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೈಜೋಡಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

12) ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ (SDG 5/UNCRC 19,34,40)

- ಕಳೆದ ಒಂದುವರೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹದಿಹರೆಯದ 13 ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ; 23 ಗುಂಪುಗಳು ಮಕ್ಕಳು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿವೆ ಮತ್ತು 3 ಗುಂಪಿನವರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

- ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 15 ಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು ಮತ್ತು 23 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ 23 ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಿವೆಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ 17 ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಂಪುಗಳು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿವೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ ಮೂರೂ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಅರ್ಧಕ್ಕೂ ತುಸು ಹೆಚ್ಚಿನವರು (120ರಲ್ಲಿ 69 ಗುಂಪುಗಳು) ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.

ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಮಂಡ್ಯ, ಕಲಬುರಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹದಿಹರೆಯದವರ ಗುಂಪುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಕೊರೋನಾ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ಅವರ ಕಡಿಮೆ ವಯೋಮಾನದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹದಿಹರೆಯದವರು ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದರು ಮತ್ತು ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಇದು ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಒಳಿತು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಇದೇ ರೀತಿಯ ವರದಿಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೊರೋನಾ ಮೊದಲನೇ ಅಲೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಲಾಕ್ ಡೌನ್ ತೆರವುಗೊಳಿಸಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದವು. ಆದರೆ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎರಡನೇ ಅಲೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ

ಮಾರ್ಚ್ 2021ರ ಯುನಿಸೆಫ್ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಅವರ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಹೆಚ್ಚಲು ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 10 ಮಿಲಿಯನ್ ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ ಬಾಲವಧುವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿವೆ. (ಈಗಾಗಲೇ 100 ಮಿಲಿಯನ್ ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹವಾಗಿದ್ದಾರೆ). ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣ ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ 2030ರೊಳಗೆ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸೂಚಕ 5.3ನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಸಹ ಕೊರೋನಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹಗಳ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 5-2-2021ರಂದು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ (ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ 574) ಸರ್ಕಾರವು ಕೊರೋನಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರ ನೀಡಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀಕೃತ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ 2017-18ರಲ್ಲಿ 102, 2018-19ರಲ್ಲಿ 119 ಮತ್ತು 2019-20ರಲ್ಲಿ 156 ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹಗಳು ಜರುಗಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಕುರಿತಾದ ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಳು:

[ಲಾಕ್ಡೌನ್ನಡುವೆಯೇ ರಾಜ್ಯದ ಹಲವು ಕಡೆ ಭರಪೂರ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ! - ವಿಜಯಕರ್ನಾಟಕ](#)

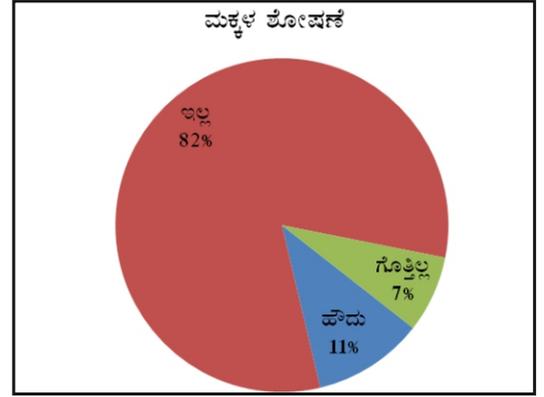
[ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ತಡೆಗೆ ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗುವುದೇ? - ಪ್ರಜಾವಾಣಿ](#)

[ಬಾಲ್ಯಕ್ಕೆ ಮದುವೆ ಸಂಕೋಲೆ - ಪ್ರಜಾವಾಣಿ](#)

[ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ: ಮೂರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 200 ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಮದುವೆ - ಕನ್ನಡ ನ್ಯೂಸ್](#)
[ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮದುವೆ ಅವಕಾಶ- ಲಾಕ್ಡೌನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ - ಉದಯವಾಣಿ](#)
[Kalaburgi - more Child marriages during lockdown - New Indian express](#)
[Schools closed, children forced into child marriage, labour, begging - News Career](#)
[Activists in Karnataka fear child marriages may go unnoticed during lockdown - The Hindhu](#)
["Child marriage to chores, long school closure hazardous for kids - The Federal](#)

13) ಮಕ್ಕಳ ಶೋಷಣೆ (SDG 8, 16/ UNCRRC 19,32,36)

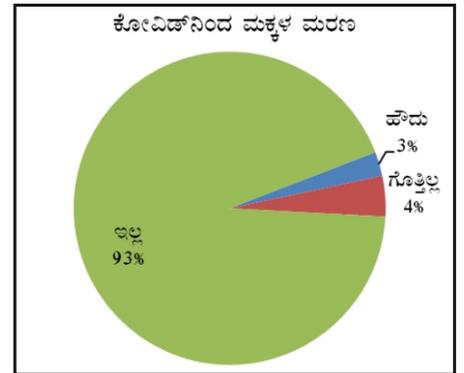
- ಕಳೆದ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ದೈಹಿಕ, ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ ಎಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಹದಿಹರೆಯದ 29 ಗುಂಪುಗಳು 'ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ. 5 ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿವೆ ಮತ್ತು 5 ಗುಂಪುಗಳು 'ಹೌದು' ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ.
- ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ 34 ಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳು 'ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ. 2 ಗುಂಪುಗಳು 'ಹೌದು' ಎಂದು, 3 ಗುಂಪು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ.
- ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ 31 ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು 'ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, 6 ಗುಂಪುಗಳು 'ಹೌದು' ಹಾಗೆಯೇ ಕೇವಲ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿವೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ದೈಹಿಕ, ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹದಿಹರೆಯದ, ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು (120 ರಲ್ಲಿ 94 ಗುಂಪುಗಳು) ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

14) ಕೋವಿಡ್‌ನಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮರಣ (SDG 3/ UNCRRC 6, 24)

- ಮಕ್ಕಳು ಕೋವಿಡ್-19 ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹದಿಹರೆಯದ 35 ಗುಂಪುಗಳು 'ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿವೆ; 3 ಗುಂಪಿನವರು 'ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಮತ್ತು 1 ಗುಂಪು ಮಾತ್ರವೇ 'ಹೌದು' ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ.
- ಮಕ್ಕಳು ಕೋವಿಡ್-19 ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪುರುಷರ ಗುಂಪಿನವರು ಇಲ್ಲ (37) ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಗುಂಪು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿವೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು ಯಾವುದೇ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಗುಂಪು ಮಾತ್ರವೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ 1 ಮಗು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ.

- ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರ 34 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದು, 1 ಗುಂಪು ಮಾತ್ರವೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಒಂದು ಮಗು ಮರಣ ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿ ನಮೂದಿಸಿದೆ. ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಹಾಗೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಅಲಿಪ್ತ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿವೆ.

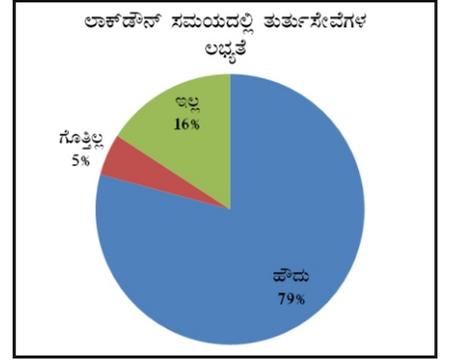
ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹದಿಹರೆಯದ, ಪುರುಷರ, ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ (120ರಲ್ಲಿ 106 ಗುಂಪುಗಳು) ಕೋವಿಡ್-19 ರೋಗದಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಮರಣ ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ನೀಡಿವೆ.

- ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಗುಂಪು ಮಾತ್ರವೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ 1 ಮಗು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ.
- ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರ 34 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದು, 1 ಗುಂಪು ಮಾತ್ರವೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಒಂದು ಮಗು ಮರಣ ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿ ನಮೂದಿಸಿದೆ. ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಹಾಗೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಅಲಿಪ್ತ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿವೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹದಿಹರೆಯದ, ಪುರುಷರ, ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ (120ರಲ್ಲಿ 106 ಗುಂಪುಗಳು) ಕೋವಿಡ್-19 ರೋಗದಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಮರಣ ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ನೀಡಿವೆ.

15) ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತುರ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆ (SDG 2, 3/ UNCR 26)

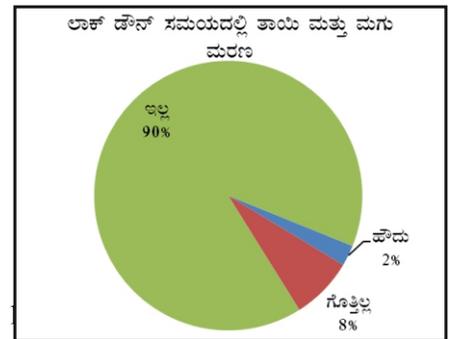
- ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತುರ್ತು ಸೇವೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿದ್ದವೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹದಿಹರೆಯದ 32 ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ; 5 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮತ್ತು 1 ಗುಂಪು ಮಾತ್ರವೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.
- ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳು (31) ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ; ಹೀಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 5 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು, 3 ಗುಂಪು ಮಾತ್ರವೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ.
- ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ 32 ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು, 4 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು, 2 ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿವೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 120 ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ 95 ಗುಂಪುಗಳು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತುರ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಲಭ್ಯವಿದ್ದವು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿವೆ.

16) ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು (SDG 3, 5/ UNCR 6, 24)

- ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ 34 ಹದಿಹರೆಯದ ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ; 5 ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿವೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುಂಪು 2 ಮಕ್ಕಳು ಸಾವನಪ್ಪಿವೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ ಬಹುತೇಕ 37 ಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದು, ಎರಡು ಗುಂಪು ಮಾತ್ರವೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು, ಒಂದು ಗುಂಪು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ 12 ಪ್ರಕರಣಗಳಿವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಮೂದಿಸಿದೆ.
- ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ 37 ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದು, ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ 120 ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ 95 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದು ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಿದೆ ಎಂದು ಇನ್ನುಳಿದ 9 ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

17) ಕೋವಿಡ್ ನಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಅನಾಥರು ಮತ್ತು ಅರೆ ಅನಾಥರಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳು (SDG 3, 11/UNCRC 6, 20)

- ಕೋವಿಡ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಅನಾಥ ಅಥವಾ ಅರೆ ಅನಾಥ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹದಿಹರೆಯದ 28 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿವೆ; 8 ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ; 4 ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ ಮತ್ತು ಈ ನಾಲ್ಕು ಗುಂಪುಗಳ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 21 ಮಕ್ಕಳು ಕೋವಿಡ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಅನಾಥ ಅಥವಾ ಅರೆ ಅನಾಥವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
- ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪುರುಷರ 30 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದು 4 ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿವೆ; 6 ಗುಂಪುಗಳು ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿವೆ ಮತ್ತು 39 ಮಕ್ಕಳು ಕೋವಿಡ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಅನಾಥ ಅಥವಾ ಅರೆ ಅನಾಥವಾಗಿವೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಮಹಿಳೆಯರ 31 ಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದು 3 ಗುಂಪುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ; 6 ಗುಂಪುಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 36 ಮಕ್ಕಳು ಕೋವಿಡ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಅನಾಥ ಅಥವಾ ಅರೆ ಅನಾಥವಾಗಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ ಮೂರೂ ಗುಂಪುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ (120ರಲ್ಲಿ 99) ಕೋವಿಡ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಮಕ್ಕಳು ಅನಾಥ ಅಥವಾ ಅರೆ ಅನಾಥವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿವೆ. ಆದರೂ ಹೌದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿರುವ 16 ಗುಂಪುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು 94 ಮಕ್ಕಳು ಕೋವಿಡ್-19ರಿಂದ ಅನಾಥ ಅಥವಾ ಅರೆ ಅನಾಥ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೊರೋನ-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದ ಸುಮಾರು 4.5 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪ್ರಕಾರ ಹೀಗೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದವರಲ್ಲಿ ಶೇ. 40ರಷ್ಟು ಜನ 20-50 ವಯೋಮಾನದವರು. ಇವರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಅಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1.5 ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳು ಅನಾಥ ಅಥವಾ ಅರೆ ಅನಾಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದವರಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಗಂಡಸರೇ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ, ಆ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರಾಗುವ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹವಾಗುವ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಈ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ರಕ್ಷಣೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕುರಿತು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರಮಗಳು: ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಫಲಾನುಭವಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗೆ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿತು. ಸಮಗ್ರ ಮಕ್ಕಳ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಆಹಾರ ಪಡಿತರ, ಮಾಸ್ಕ್, ಸ್ಯಾನಿಟೈಸರ್‌ಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ (ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ) ವಿತರಿಸಿತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕೋವಿಡ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಯಿತು. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಪಡಿತರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು (ಬಿಸಿಯೂಟದ ಬದಲಿಗೆ) ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿತು.

ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ದಾನಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೇರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿಗಾ ಕೇಂದ್ರವು ಯುನಿಸೆಫ್ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ಜೊತೆಗೂಡಿ ತಕ್ಷಣ ಸಿದ್ಧ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು 10,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೋವಿಡ್ -19ರಿಂದ ಅನಾಥ ಮತ್ತು ಅರೆ ಅನಾಥರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ವಸತಿ, ದತ್ತು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕೇತರ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ನೆರವು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳು

1. ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ನಂತರ ಅಂಗನವಾಡಿ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ವಯೋಮಾನದ ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಯೂಟದ ಪಡಿತರವನ್ನು ತಲುಪಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಿದೆ. ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಆಹಾರದ ಅಲಭ್ಯತೆ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಈ

ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬಲು ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಮಕ್ಕಳ ಪೌಷ್ಟಿಕತಾ ಮಟ್ಟದ ಕುರಿತು ತಕ್ಷಣ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

2. ಪ್ರತಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಕಾರದೊಡನೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ತೂಕ ಮತ್ತು ಎತ್ತರವನ್ನು ಅಳೆದ ಅವರ ಪೌಷ್ಟಿಕತಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ.
3. ಸುಮಾರು ಶೇ. 70ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಮೊಬೈಲ್ ಗಿಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾರೆ (ಆಟ, ಚಲನಚಿತ್ರ, ಹಾಡು, ಮಾತು ಇತ್ಯಾದಿ) ಅವರಿಗೆ ಈ ಗಿಳಿನಿಂದ ಹೊರಬರಲು ತುರ್ತಾಗಿ ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ.
4. ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇತರೆ ಮುಖ್ಯ ಇಲಾಖೆಗಳೊಡನೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಮರುವಲಸೆ ಬಂದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಈ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ರಕ್ಷಣೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿಸಲು ದೃಢವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.
5. ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದರೂ ಸಹ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯೇ ಮಕ್ಕಳು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಗೃಹಾಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇಂತಹ ಮಕ್ಕಳು ಆನ್ ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ, ಓದು, ಬರಹ ಮತ್ತು ಗಣಿತ ಇವುಗಳಿಂದ ದೂರವಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಲೆ ಆರಂಭವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮನೆ ಮನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಿಸಿ, ನಿರಂತರ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಬೇಕಿದೆ.
6. ಶೇ. 43ರಷ್ಟು ಜನ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಈಡಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ರಕ್ಷಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಿದೆ ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಕಾನೂನಿನ ನೆರವನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸಬೇಕಿದೆ. ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಕಾನೂನಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭಿಸಬೇಕಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಚೈಲ್ಡ್ ಲೈನ್ 1098 ಮತ್ತು ಇಂತಹ ನೆರವಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಬೇಕಿದೆ.
7. ಒಟ್ಟು 94 ಮಕ್ಕಳು ಕೋವಿಡ್ ನಿಂದಾಗಿ ಅನಾಥ ಅಥವಾ ಅರೆ ಅನಾಥವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರವು ಇವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಿದೆ. ಈ ಮಕ್ಕಳು ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರದಂತೆ, ಶೋಷಣೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ನಿಗಾ ವಹಿಸಿ ಅವರು 18 ವರ್ಷ ತುಂಬುವವರೆಗೂ ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ.

ಭಾಗೀದಾರರ ಮಾಹಿತಿ:

20 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ 40 ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ 12-18 ವರ್ಷದ 513 ಹದಿಹರೆಯದ ಬಾಲಕ ಮತ್ತು ಬಾಲಕಿಯರು; 19-56 ವರ್ಷದ 501 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 20-49 ವಯೋಮಾನದ 510 ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಿಗೂ ಸಹ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಾಗಿತ್ತು.

ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಭಾಗೀದಾರರು

ಜಿಲ್ಲೆ	ಗ್ರಾಮ 1	ಗ್ರಾಮ 2	ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿದವರು
ಬೆಳಗಾವಿ	ಮುಗಳಕೋಡ	ಶಿವಾಪುರ	ಅಮ್ಮ ಫಾಡೇಶನ್
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಮೆಳ್ಳಿಗೇರಿ	ಸೋಂರಗಾವ್	ಅಂತೋದಯ ಸಂಸ್ಥೆ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಹೊನ್ನಾಕಟ್ಟ	ಅಡಗಲ್ಲ	ರೀಚ್ ಸಂಸ್ಥೆ
ಗದಗ	ಭಬ್ಬಿ	ಅಡಗುಂಜಿ	ಆಸರೆ ಸಂಸ್ಥೆ
ವಿಜಯಪುರ	ನಾಗರಾಣ	ಹರನಾಳ	ಉಜ್ಜಲ
ಕಲಬುರಗಿ	ಭೂಯಾರ್	ಚಂದನಕೇರಾ	ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ
ಕೊಪ್ಪಳ	ಯತ್ನಟ್ಟಿ	ಬಳಗೇರಿ	ಶ್ರೀ ಗುಡದಪ್ಪ
ಬಳ್ಳಾರಿ - 1	ಇಟ್ಟಗಿ	ಮೈದೂರು	ಸ್ನೇಹ ಸಂಸ್ಥೆ
ಬಳ್ಳಾರಿ - 2	ಯರ್ರಂಗಿಳಿ	ಬಾದನಹಟ್ಟಿ	ಸಿ.ಆರ್.ಟಿ.
ಮೈಸೂರು	ಅಂಕನಹಳ್ಳಿ	ಕಗ್ಗರೆ	ಬರ್ಡ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಂಡ್ಯ	ಚಿಕ್ಕಮುಲಗೂಡು	ಮಂಗಲ	ಬರ್ಡ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ
ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಸಿದ್ದಯ್ಯನಪುರ	ಅಗರ	ಬರ್ಡ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ
ಹಾಸನ	ದಾಸೀಹಳ್ಳಿ	ನಿಡುವಣೆ	ಅರಸಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೇದಿಕೆ
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಕಣಿಯೂರು	ಕೊಣಂಜೆ	ಸಿ.ಆರ್.ಟಿ.
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	ಲಿಂಗರಾಜಪುರಂ ಎ ಬ್ಲಾಕ್	ಲಿಂಗರಾಜಪುರಂ ಬಿ ಬ್ಲಾಕ್	ಸಖಿ ಸಮೃದ್ಧಿ ಟ್ರಸ್ಟ್
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ಇಟ್ಟಸಂದ್ರ	ನಂದಗುಡಿ ಸಂಸ್ಥೆ	ಸ್ಪೂರ್ತಿ
ರಾಮನಗರ	ಕೈಲಾಂಚ	ಮತ್ತಿಕೆರೆ	ಬರ್ಡ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ-1	ವರದನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ಪಲ್ಲಿ	ಚನ್ನಟಬಯ್ಯಗಾರಿಪಲ್ಲಿ	ಸಿ.ಆರ್.ಟಿ.
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ-2	ತಿಮ್ಮಂಪಲ್ಲಿ	ಸಾದಲಿ	ಸಿ.ಆರ್.ಟಿ.
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಯಡಜಿಗಳೆಮನೆ	ಮಾಲ್ಟೆ	ದಿ ಅನ್ನ ಟ್ರಸ್ಟ್

ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಗಳು:

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿಗಾ ಕೇಂದ್ರ: ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗೀದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡ (ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಂತೆ) ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

www.kcro.in

ಚೈಲ್ಡ್ ರೈಟ್ಸ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, 4606, ಹೈ ಪಾಯಿಂಟ್ 4, ಅರಮನೆ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 560 001

ದೂ: 080 22201098; ಇ-ಮೇಲ್ rtindia@yahoo.co.in; website: www.childrightstrust.in

unicef
for every child

ಯುನಿಸೆಫ್: ಜಗತ್ತಿನ 191 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಉಳಿವು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ; ಮೂಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಮಾನತೆ; ಮಕ್ಕಳ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ದುರುಪಯೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ, ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಮೊದಲಾದ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಜಾರಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ.

www.unicef.org